

DVOJJAZYČNÉ OZNAČOVÁNÍ MĚST A OBCÍ DLE EVROPSKÉ CHARTY REGIONÁLNÍCH ČI MENŠINOVÝCH JAZYKŮ A RÁMCOVÉ ÚMLUVY O OCHRANĚ NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

MONIKA FOREJTOVÁ

Abstract: **Bilingual Markings of Towns and Municipalities in Accordance with the European Charter of Regional and Minority Languages and the Framework Convention for the Protection of National Minorities**

This paper briefly analyses two multi-lateral instruments of the European protection of language rights, particularly with regard to the right to topographical indications of municipalities, their parts, streets and other public places in the language of a national minority. The paper examines the European Charter of Regional and Minority Languages, as well as the Framework Convention for the Protection of National Minorities in connection with the situation in the Czech Republic.

Key words: regional language, minority language, protection of minorities, allochthonous and autochthonous minorities, Government Council for National Minorities

Klíčová slova: regionální jazyk, menšinový jazyk, ochrana menšin, alochtonní a autochtonní menšina, Rada vlády pro národnostní menšiny

EVROPSKÁ CHARTA REGIONÁLNÍCH A MENŠINOVÝCH JAZYKŮ

Jazykové právo je nedílnou součástí ochrany práv menšin a práv jejich příslušníků. Sdílí tak jejich historické složitosti, problémy terminologické i koncepční, které činí problematiku práv menšin velmi dynamickou záležitostí. Ta je ovlivňována aktuálními i politickými souvislostmi doby. Zároveň však problematika jazykového práva zahrnuje i řadu specifík. Podobně jako neexistuje legálně závazná definice menšiny, nelze hovořit o tom, že by existovala obecně přijatá mezinárodněprávní definice jazyka. Některé státy kupř. zvolily řešení, že ve svých ústavách určily svůj státní jazyk *de iure*, což může s sebou nést řadu problémů.¹ Jiné státy tuto takovou úpravu postrádají.²

¹ Např. Rakouský Spolkový ústavní zákon v čl. 8 konstatuje, že „německý jazyk je, s výhradou práv jazykových menšin zaručených spolkovou legislativou, státním jazykem republiky“. Ústava Španělského království v čl. 3 uvádí, že kastilština je oficiálním státním jazykem a všichni Španělé mají povinnost ji znát a zároveň mají právo ji užívat.

² Např. Ústava ČR nevymezuje státní jazyk českého státu. Ochrana jazykových práv příslušníků menšin je svěřena Listině základních práv a svobod, konkrétně čl. 24 a 25.

Poněvadž je otázka jazykového práva otázkou s mezinárodním prvkem, je v zájmu celého mezinárodního společenství, zejména společenství evropského, stanovit nezbytnou právní úpravu, která bude disponovat minimálními požadavky na státy. Jejím cílem je mít sjednocující charakter a vymezit tak prvky jazykového práva, které budou společné co nejširšímu počtu států. Touto cestou je zamýšleno postupné sjednocování právní úpravy jazykového práva a tím i posílení ochrany individuálních lidských práv. Dva z instrumentů mezinárodního práva regionálního charakteru jsou tak předmětem tohoto příspěvku.

Prvním z nich je Evropská charta regionálních či menšinových jazyků (*European Charter for Regional or Minority Languages*), která byla členským státům Rady Evropy otevřena k podpisu dnem 5. listopadu 1992. Charta nabyla účinnosti v souladu s čl. 18 a 19 Charty ke dni 1. 3. 1998 poté, co ji ratifikovalo prvních pět zemí. Česká republika podepsala Chartu 9. 11. 2000, ratifikovala dne 15. 11. 2006³ a účinnost byla stanovena až k 1. 3. 2007. Česká republika k Chartě vydala i Prohlášení České republiky,⁴ jehož obsahem bylo plnění závazků vyplývajících z Charty, zejména pokud šlo o užívání polštiny a slovenštiny.

Dle ustanovení čl. 15 a násl. Charty jsou vysoké smluvní strany povinny pravidelně předkládat generálnímu tajemníkovi Rady Evropy zprávy o své politice a o způsobech, jak Chartu implementují do svého zákonodárství a praxe. První zprávu členské státy povinně předložily do 1 roku od vstupu Charty v platnost, a následně každé tři roky po první zprávě. Česká republika prošla již třemi intervaly – resp. monitorovacími cykly a předkládala své tři periodické zprávy tak, jak uvedeno výše. Výbor expertů, jehož založení předvídá čl. 17 Charty, pak předkládá Výboru ministrů Rady Evropy v souladu s čl. 16 své zprávy, a to ke každému jednotlivému členskému státu. V dubnu 2012 byla Výborem expertů vypracována druhá zpráva o aplikace Charty v ČR. Jejím obsahem jsou doporučení, která nejdříve zapracoval Výbor ministrů a následně je zaslal České republice. Česká republika vždy na jednotlivé zprávy Výboru ministrů reaguje a vláda ČR k tomu vydává své konkrétní usnesení.⁵ V červenci 2014 byla Českou republikou generálnímu tajemníkovi Rady Evropy předložena třetí periodická zpráva,⁶ kterou byl

³ Usnesení vlády ČR ze dne 7. prosince 2005 č. 1574 k návrhu na ratifikaci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků (ETS 148), otevřené k podpisu členským státům Rady Evropy ve Štrasburku dne 5. listopadu 1992

⁴ Prohlášení České republiky týkající se splnění závazků vyplývajících z Evropské charty regionálních či menšinových jazyků: „Česká republika prohlašuje, že přijatá ustanovení Charty bude uplatňovat v souladu se svým ústavním pořádkem a příslušnými mezinárodními smlouvami, jimiž je vázána. Ačkoliv v České republice neexistuje obecná právní úprava úředního jazyka, pro účely Charty se považují za menšinové jazyky ty jazyky, které splňují podmínky článku 1 písm. a). Česká republika tak v souladu s Chartou prohlašuje, že za menšinové jazyky, jimiž se na jejím území hovoří, a vůči kterým bude uplatňovat ustanovení části II, považuje slovenštinu, polštinu, němčinu a romštinu. Česká republika prohlašuje, že bude v souladu s článkem 2 odst. 2 a článkem 3 odst. 1 Charty aplikovat vybraná ustanovení části III Charty na tyto jazyky: Polštinu v Moravskoslezském kraji, na území okresů Frýdek-Místek a Karviná a slovenštinu na celém území České republiky“ (formulováno jako Příloha k usnesení vlády ze dne 7. prosince 2005 č. 1574).

⁵ Např. usnesení vlády České republiky č. 673/2012, ze dne 12. září 2012 ke Komentáři České republiky ke Druhé zprávě Výboru expertů Evropské charty regionálních či menšinových jazyků ohledně plnění závazků z této Charty Českou republikou.

⁶ Na přípravě zpráv za ČR spolupracuje Rada vlády pro národnostní menšiny, která má jako svůj poradní orgán pro otázku aplikace Charty Komisy pro hodnocení projektů dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků.

završen další tříletý cyklus, který bude předmětem monitoringu ze strany Výboru expertů.

Charta jazyků, jak se jí ve zkratce říká, je jediným dokumentem mezinárodního práva veřejného,⁷ který se výslovně vztahuje pouze k jazykovým otázkám menšin. Jejím vzniku předcházela desetiletí trvající diskuse o potřebě chránit evropské jazyky jako součást evropské identity. V podstatě od roku 1957 se na půdě Rady Evropy diskutovalo o takové legislativní úpravě. Charta se tak po jejím přijetí stala určitým prostředkem legitimizace menšinových a regionálních jazyků.

Pokud se jedná o užívání regionálních či menšinových jazyků v praxi členských zemí, je třeba zejména vycházet z diferenciaci, kterou Charta činí mezi těmito jazyky a tzv. neteritoriálními jazyky. Za regionální či menšinové jazyky jsou pro účely Charty, dle čl. 1 Charty, považovány ty jazyky, které jsou tradičně užívány na daném území státu občany tohoto státu, kteří tvoří skupinu početně menší než ostatní obyvatelstvo státu; a dále jazyky odlišné od úředního jazyka tohoto státu. Charta k tomu výslovně stanoví, že za regionální nebo menšinové jazyky neoznačuje dialekty úředního jazyka státu, ani jazyky migrantů. Přívlastkem „regionální“ označuje Charta jazyky, jimiž se hovoří na omezené části území státu, kde však jimi může hovořit většina občanů. Termín „menšinové“ se vztahuje k situaci, kdy je jazyk buď používán osobami, které nežijí soustředěně na určité části území státu, anebo jím hovoří skupina osob, která, ačkoli je soustředěna na určitém území státu, je početně menší než populace tohoto regionu, hovořící většinových jazykem země. Obě adjektiva tudíž popisují faktická kritéria a nikoli právní pojmy a v každém případě se vztahují k situaci v dané konkrétní zemi (například menšinový jazyk jednoho státu může být většinových jazykem jiného státu).⁸ Členské státy si samy určují, které z jazyků budou podle jejich konkrétní geografické a demografické situace pod ochranu Charty. Přesto je ale třeba rozumět tomu, že právě vliv hodnotících zpráv Výboru expertů a následně Výboru ministrů může působit jako donucující faktor na státy k posílení ochrany konkrétního jazyka, kterým na území dotčeného členského státu hovoří určitá část populace.⁹

Za tzv. neteritoriální jazyky Charta považuje jazyky užívané občany státu, které jsou odlišné od jazyka nebo jazyků užívaných ostatním obyvatelstvem státu, ale které, ačkoli jsou tradičně užívány na území tohoto státu, nelze spojovat s některou jeho konkrétní oblastí. Je tedy patrné, že jedním z identifikačních znaků jazyků, kterým je poskytována ochrana Chartou, je jejich teritoriální rozšíření a užívání.

Vztah mezi jazyky není konkurenční a Charta je vnímá jako součást kulturního dědictví Evropy a jako jedno z nezczizitelných individuálních práv. Evropská ochrana jazyků tak v současné právní úpravě navazuje i na definici menšiny uvedené v čl. 27 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, podle kterého ve státech, kde existují etnické, náboženské nebo jazykové menšiny, nebude jejím příslušníkem

⁷ MRÁZEK, J. Mezinárodněprávní ochrana menšin a právo na sebeurčení. In PETRÁŠ, R. – PETRŮV, H. P. – SČHEU H. Ch.: *Menšiny a právo v České republice*. Praha, 2009, s. 473.

⁸ Bod. 18. vysvětlující zprávy k Chartě regionálních a menšinových jazyků.

⁹ Viz např. Druhá zpráva Výboru expertů předkládána Výboru ministrů Rady Evropy na Českou republiku, ze dne 10. 4. 2012, která realizuje tlak na posílení podpory romštiny a němčiny.

upíráno právo, aby spolu s ostatními příslušníky menšiny užívali své vlastní kultury, vyznávali a projevovali své vlastní náboženství nebo používali svého vlastního jazyka.¹⁰

V odborné veřejnosti však v poslední době zaznívají kritické názory na rádius aplikace Charty a tvrdí, že Charta stanoví minimální standard ochrany pouze pro autochtonní menšiny, konzervuje kulturně jazykovou homogenitu v členských státech a zcela odhlíží od dynamického migračního procesu, který s sebou nese příliv nových jazyků a nezbytnost ochrany jazyků nových tzv. alochtonních menšin.

Charta výslovně počítá i s řadou závazků pro vysoké smluvní strany, jejichž obsahem jsou pozitivní povinnosti členských zemí jak chránit a podporovat jazykovou diverzitu v Evropě. Konkrétní povinnosti jsou vymezeny v části III. Charty a zahrnují povinnosti v oblasti vzdělávání v menšinových jazycích, ochranu před orgány soudní a správní soustavy. Dále obsahují podporu menšinových jazyků v médiích, či podporu kulturní činnosti a kulturních zařízení menšin včetně podpory hospodářského a společenského života, ve kterém se právě uplatnění jazyka stává jediným prostředkem pro vzájemné porozumění mezi kulturou majority a příslušníky menšin. Jednou z takových povinností je i povinnost užívat nebo přijmout tradiční a správné formy místních názvů v regionálních nebo menšinových jazycích, v případě potřeby vedle názvu v úředním jazyce (úředních jazycích).¹¹

První hodnotící zpráva Výboru expertů k implementaci Charty Českou republikou uvedla (2009), že Výbor expertů se seznámil s relevantní českou právní úpravou. Ta stanovila, že místní názvy a topografické značky by mohly být instalovány v regionálních či menšinových jazycích za předpokladu, že dle posledního sčítání lidu se minimálně 10 % občanů dané obce považuje za příslušníky dané menšiny. Nezbytnou podmínkou k tomuto opatření je však usnesení výboru obce pro národnostní menšiny, že toto bude požadovat. V praxi to znamenalo, že přibližně 13 z 31 obcí, které splnily tyto podmínky, zavedlo v různé míře dvojjazyčné místní názvy, názvy ulic a nápisy v okresech Český Těšín a Karviná. Nicméně v některých obcích výbory taková doporučení nenavrhlly a v jednom případě obec odmítla implementaci tohoto doporučení. Dvojjazyčné značky měly také být instalovány na nádražích v Moravskoslezském regionu v těch obcích, které dosáhly 10% hranice počtu polských obyvatel. Výbor expertů nepovažoval toto opatření za dostatečné a vyzval ČR, aby přijala řešení buď formou změny tehdy platné legislativy nebo, aby přijala právní úpravu novou. Výbor ministrů doporučil českým úřadům, aby „zlepšily legislativu týkající se složení a pravomocí výborů pro národnostní menšiny tak, aby tato pravidla nepředstavovala bariéru implementace Charty, včetně [...] používání polských místních názvů v topografickém značení“. Výbor expertů přímo vyzval české úřady, aby odstranily legislativní překážky užívání polských místních názvů na topografických značkách v oblasti, kde je používána polština.¹²

¹⁰ Blíže též CAPOTORTI, F.: *Study on the Rights of Persons Belonging to Ethnic, Religious and Linguistic Minorities*. New York, 1979, s. 1an. Pro právní úpravu v ČR např. PETRÁŠ, R. Některé analogie ve středověkém českém státě. In PETRÁŠ, R. – PETRŮV, H. – SCHEU, H. Ch.: *Menšiny a právo v České republice*. Praha, 2009, s. 33an.

¹¹ Čl. 10 odst. 2 písm. g) Charty.

¹² Bod 183 Druhé zprávy Výboru expertů předkládána Výboru ministrů Rady Evropy na Českou republiku, ze dne 10. 4. 2012.

Podle druhé pravidelné zprávy bylo pokračováno v instalaci dvojjazyčných značek a nyní jsou instalovány ve dvou třetinách z 31 obcí, které splňují právní podmínky. Každá obec rozhodne, na základě doporučení výboru pro národnostní menšiny, které značky budou zobrazeny dvojjazyčně. Náklady na instalaci dvojjazyčného značení v obcích byly hrazeny ze státního rozpočtu. Dvojjazyčné značení bylo také instalováno na některých nádražích (např. Návsi/Nawsie) a náklady byly hrazeny Českými drahami. Mohou být dále instalovány pouze v obcích na novém železničním koridoru, který je budován v Moravskoslezském kraji.¹³

Jako obecně problematické bylo sdělení zástupců polské menšiny zástupům Výboru expertů, kteří si stěžovali na to, že přetrvávají problémy spojené s dvojjazyčnými názvy a že často vyvolávají napětí. Bylo zjištěno, že situace je odlišná v každé jednotlivé obci.¹⁴ Co se týče legislativy v ČR, úprava zachovává 10% hranici a předpokládá, že žádost o dvojjazyčné značení může být podána také občanským sdružením, které zastupuje zájmy dané menšiny a v dané obci je přítomno alespoň pět let. Žádosti představitelů národnostních menšin prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny zůstanou hlavní metodou, zatímco žádost podaná sdružením bude výjimečným řešením v případě, že výbor řádně neplní svou roli.¹⁵ Třetí periodická zpráva byla orgány ČR projednána v polovině roku 2014.

Obecně je Evropská charta pro regionální a menšinové jazyky jedním z významných dokumentů ochrany lidských práv Evropě. Poskytuje prozatím dostatečný kontrolní mechanismus pro hodnocení její aplikace v jednotlivých státech, a to přestože není k její kontrole zřízen žádný orgán soudního typu. Výbor expertů *dává doporučení pro zlepšení legislativy, politik a praxe* a členské státy tyto závazky více či méně naplňují. Výbor ministrů tak v prvé řadě nezávisle na vládě členského státu zkoumá skutečnou situaci regionálních nebo menšinových jazyků ve státě. Následně, v případě potřeby, vyzývá stát a to i opakovaně, aby naplňoval vyšší míru odpovědnosti za své mezinárodní závazky.¹⁶

RÁMCOVÁ ÚMLUVA O OCHRANĚ NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin (*Framework Convention for the Protection for National Minorities*) byla otevřena k podpisu dne 1. února 1995. Česká republika podepsala tento dokument dne 28. dubna 1995. Ratifikační

¹³ Bod 184 Druhé zprávy Výboru expertů předkládána Výboru ministrů Rady Evropy na Českou republiku, ze dne 10. 4. 2012.

¹⁴ Reprezentace polské menšiny si dále stěžovala, že zejména dvojjazyčné značení je často devastováno, není nahrazováno a to především z důvodu finančních obstrukcí. Obce dostávají pozdě příspěvek ze státního rozpočtu, což má vliv na situaci rozpočtu obce. Obce následně váhají při povolování dvojjazyčného značení. Co se týče nádraží, nebyly v novém koridoru instalovány žádné další dvojjazyčné značky. Ve stanicích jako je Třinec-Konská nebo Ropice, kde toto značení bylo instalováno, zůstává vypnuté. Problémy byly zaznamenány také na nádražích v Třinci a Vendryně. bod 185. Ibidem.

¹⁵ Tato úprava byla připravena Výborem pro spolupráci s místní samosprávou Rady vlády pro národnostní menšiny, sekretariátem této Rady a Ministerstvem vnitra.

¹⁶ Např. čl. 1 odst. 2 Ústavy České republiky: „Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.“

proces úmluvy byl ukončen dne 18. prosince 1997, kdy ČR uložila ratifikační listinu u generálního tajemníka Rady Evropy. Rámcová úmluva je účinná od 1. února 1998, kdy ji ratifikovalo 12 zemí. Pro Českou republiku je Rámcová úmluva platná od data 1. dubna 1998.

Rámcová úmluva o ochraně menšin je prvním mezinárodním dokumentem regionálního charakteru, který celistvě a koncepčně upravuje problematiku menšin.¹⁷ Jedná se o dokument otevřený nejen pro členské státy Rady Evropy, ale i pro ostatní státy, které mají zájem sjednotit svůj rámec právní ochrany pro příslušníky národnostních menšin na svém území a ve své jurisdikci. Tato úmluva má opět charakter minimálního standardu ochrany lidských práv, nevylučuje příznivější národní úpravu, avšak na druhé straně zapovídá takovou právní úpravu nebo praxi států, která by snižovala ochranu práv menšin a jejich příslušníků v ní zakotvených. Je to mnohostranná úmluva, která však neposkytuje ochranu kolektivním právům menšin.¹⁸

Úmluva má charakter deklarace, programu a její ustanovení nemají charakter self-executing, tedy nejsou přímo aplikovatelná. Všechny vysoké smluvní strany musely změnit nebo nově přijmout vnitrostátní legislativu, která závazky z této Rámcové úmluvy implementují.¹⁹

Rámcová úmluva je strukturována do pěti oddílů, kdy oddíl I obsahuje základní zásady a obecná ustanovení, oddíl II je katalogem zvláštních zásad, oddíl III obsahuje ustanovení týkající se aplikace a interpretace úmluvy, oddíl IV se týká monitoringu plnění závazků z úmluvy členskými státy a konečně poslední oddíl V obsahuje závěrečná ustanovení a pravidla pro uzavření samotné dohody.

Jedním z řady cílů, které si tato Rámcová úmluva klade je zajištění pluralitní a skutečně demokratické společnosti, která by měla nejen respektovat etnickou, kulturní, jazykovou a náboženskou identitu každého příslušníka národnostní menšiny, ale zároveň i vytvářet vhodné podmínky umožňující tuto identitu vyjadřovat, zachovávat a rozvíjet.²⁰ Preambule Rámcové úmluvy odkazuje na významnou Deklaraci OSN o právech příslušníků národnostních, etnických a jazykových menšin a tím záměrně spojuje principy universální ochrany lidských práv s regionální úpravou evropskou.²¹

Rámcová úmluva považuje ochranu národnostních menšin, práv a svobod příslušníků těchto menšin za součást mezinárodní ochrany lidských práv a jako taková spadá do rámce mezinárodní spolupráce. Rámcová úmluva neobsahuje žádnou definici menšiny nebo národnostní menšiny. Z celkového kontextu Rámcové úmluvy, s odkazem na předcházející soubory mezinárodních norem přijatých v rámci OSN, OBSE (dále např. Kodaňský dokument z roku 1993) a Rady Evropy (např. Úmluva o ochraně lidských práv a svobod včetně jejich protokolů), které Rámcová úmluva zmiňuje ve své preambuli, je patrné, že jejím hlavním cílem je podporovat podmínky nezbytné pro příslušníky národnostních menšin k tomu, aby mohli zachovávat a rozvíjet svou kulturu a uchovávat si základní prvky své identity, zejména své náboženství, jazyk, tradice a kulturní dědictví.

¹⁷ FOREJTOVÁ, M.: *Mezinárodněprávní ochrana menšin*. Plzeň, 2002, s. 79.

¹⁸ ŠTURMA, P.: *Mezinárodní a evropské kontrolní mechanismy v oblasti lidských práv*. Praha, 2010, s. 47.

¹⁹ Parlament ČR např. přijal zák. č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

²⁰ Preambule Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin.

²¹ Rezoluce Valného shromáždění č. 47/135, ze dne 18. 12. 1992.

Státům je zakázáno, aby realizovaly politiky nebo praxe, které přímo nebo nepřímo směřují k asimilaci příslušníků národnostních menšin proti jejich vůli. Rámcová úmluva má tyto příslušníky menšin před jakýmkoliv kroky směřujícími k takové asimilaci před členskými státy chránit.²²

Ve smyslu čl. 5 Rámcové úmluvy je jazyk jedním ze čtyř prvků kulturní identity, a to spolu s náboženstvím, tradicemi a kulturním dědictvím. Veškerá opatření členských států, a to i taková, která mají integrační charakter, musejí respektovat tyto odlišnosti menšin včetně té jazykové.

Ve smyslu čl. 10 Rámcové úmluvy má každý příslušník národnostní menšiny právo svobodně a bez zasahování užívat svůj menšinový jazyk, a to v soukromí i na veřejnosti, ústně i písemně. Tato úprava nemá vliv na stanovení úředního jazyka země. Základní úprava topografických názvů je uvedena v čl. 11 odst. 1–3 Rámcové úmluvy:

1. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo používat své příjmení (jméno po otci) a křestní jména v menšinovém jazyce a právo na jejich oficiální uznání způsobem určeným jejich právním řádem.
2. Strany se zavazují uznávat, že každý příslušník národnostní menšiny má právo v menšinovém jazyce rozmísťovat veřejně viditelné znaky, nápisy a další informace soukromé povahy.
3. V oblastech tradičně obývaných značným množstvím příslušníků určité národnostní menšiny strany usilují, v rámci svého právního řádu, včetně, pokud je to vhodné, dohod s jinými státy a s přihlédnutím ke svým specifickým podmínkám uvádět tradiční místní názvy, názvy ulic a další topografická označení určená pro veřejnost rovněž v menšinovém jazyce, pokud existuje dostatečný požadavek na taková označení.

Řada z ustanovení Rámcové úmluvy upravuje slovní spojení typu „pokud možno“, „pokud je to vhodné“ nebo „pokud to odpovídá skutečné potřebe“,²³ což jsou kaučková ustanovení, která umožňují členským státům sami určit, zda budou konkrétní opatření na podporu menšin možná nebo potřebná. Těmito rámcovými formulacemi je do jisté míry síla této Rámcové úmluvy oslabována.

S tím souvisí i slabší kontrolní mechanismus, který nemá judiciální povahu, ale podobně jako Charta regionálních či menšinových jazyků je opatřen pravidelnými zprávami vysokých smluvních stran a kontrolou ze strany Výboru ministrů RE. Výbor ministrů RE dle čl. 24 Rámcové úmluvy sleduje provádění úmluvy. Obecně se jedná o velice citlivou otázku právního postavení menšin v členských státech. I proto musí Výbor ministrů i jemu ku pomoci zřízený expertní Poradní výbor Rady Evropy pro úmluvu (advisory committee)²⁴ pracovat velmi citlivě, vyváženě, diplomaticky směrem k vysokým smluvním stranám, avšak musejí i naslouchat případným komentářům a stížnostem ze strany příslušníků menšin.

Členské vlády tedy předkládají své zprávy o plnění závazků, které plynou z Rámcové úmluvy, tyto poradní výbor zpracuje a předává Výboru ministrů. Ze zprávy Výboru

²² FOREJTOVÁ, M. In KLÍMA, K. a kol.: *Evropské právo*. Plzeň, 2011, s. 449.

²³ Např. čl. 10 odst 3, nebo čl. čl. 12.

²⁴ Zřízen v roce 1998 na základě rezoluce Výboru ministrů RE 97 (10) – *Pravidla přijatá Výborem ministrů o sledování plnění závazků dle čl. 24 a 26 Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin*.

ministrů pak pro jednotlivé členské země plynou závazky a doporučení ke zlepšení jejich legislativy, právní, správní a soudní praxe. K tomu může Výbor ministrů stanovit lhůtu k plnění nebo lhůtu k vyjádření ze strany dotčeného členského státu.

V roce 2013 byl ze strany České republiky dovršen třetí monitorovací cyklus, který byl tradičně zakončen seminářem za účasti zástupců národnostních menšin zastoupených v Radě vlády pro národnostní menšiny a zástupci Poradního výboru Rady Evropy pro úmluvu. V dubnu 2014 předkládala ČR Radě Evropy svoji čtvrtou periodickou zprávu.²⁵

Co se týče užívání vícejazyčných topografických názvů a označení v jazyce národnostní menšiny je situace v České republice řešena řadou dotačních projektů. Tyto projekty směřují k podpoře užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích. Vzhledem k tomu, že zpráva o topografickém názvosloví je stejná jako zpráva ČR k plnění závazků z Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, lze na její závěry odkázat i ve vztahu k Rámcové úmluvě.

Je otázkou, zda lze v budoucnu očekávat nárůst žádostí národnostních menšin žijících v ČR o rozšíření topografického označení obcí, částí obcí, ulic či veřejných prostranství v souvislosti s rozšířením Rady vlády pro národnostní menšiny o zástupce běloruské a vietnamské menšiny.²⁶

²⁵ *Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2013*. Vydal sekretariát Rady. Úřad vlády. Praha, 2013, s. 15.

²⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 3. 7. 2013, č. 530.